

Samen naar School in Delfgauw

In 2023 is na de zomervakantie op basisschool Octant Triangel in Delfgauw een 'Samen-naar-School' IEP-klas gestart, gerealiseerd door Stichting IEP in samenwerking met het schoolbestuur Octant. Het bleek de 50e SnS-klas in Nederland; een mijlpaal voor initiatiefnemer Stichting het gehandicapte kind. In dit artikel worden opzet en werkwijze beschreven en komen een aantal betrokkenen aan het woord.

Wat is een Samen-naar-Schoolklas en hoe kwam deze klas tot stand?

De ouders van Koen

Koen is een jongen van 12 jaar met autisme en een verstandelijke beperking. Koen zat in een onderwijs-zorggroep op een school voor zeer moeilijk lerende kinderen. De school gaf op enig moment aan geen passend aanbod meer te kunnen bieden in verband met zijn grote zorgbehoefte in combinatie met beperktere leerbaarheid. De ouders – Rianne en Peter Boerefijn – zijn daarna een zoekproces gestart om een (beter) passende plek te vinden. Ze zijn bij de nodige jeugdzorgorganisaties en kinderdagcentra (KDC) gaan kijken, maar zonder succes. Maar toen ze in Schiedam op bezoek waren in een Samen-naar-Schoolklas, bleek dat een schot in de roos: een klas met bijzondere kinderen geïntegreerd binnen een reguliere onderwijssetting. Te mooi om waar te zijn. Helaas was er op afzienbare termijn geen plek beschikbaar én lag Schiedam niet bepaald naast de deur. Rianne en Peter besloten om een ouderinitiatief te starten om zelf een SnS-klas op te richten. Rianne over hun drijfveren: "Wij geloven dat kinderen met een beperking erbij horen. Wij geloven dat ieder kind zich kan ontwikkelen en leerbaar is, wanneer de voorwaarden die voor een kind belangrijk zijn maar op de leerplek aanwezig zijn."



En zo werd Stichting IEP opgericht, werd contact gezocht met de gemeente Pijnacker-Nootdorp en werden de eerste projectplannen geschreven. Ook gingen Peter en Rianne op zoek naar een school en

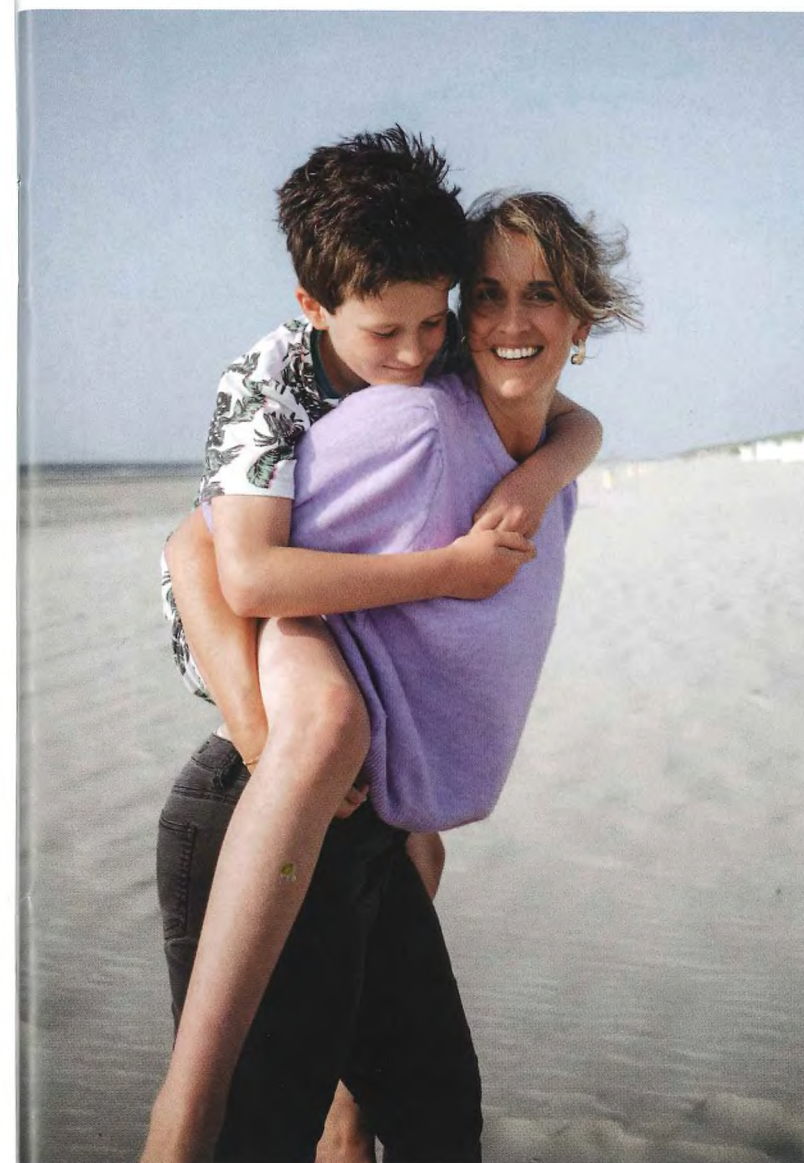
schoolbestuur die bereid zouden zijn om een integratieklas binnen het regulier onderwijs te starten.

De school

Dat werd de Triangel in Delfgauw, vallend onder het schoolbestuur Octant, aangesloten bij het samenwerkingsverband PPO Delfland. De dochter van Peter en Rianne zat op die school en Peter had als ouder in de MR had gezeten. Na eerste verkennende gesprekken ontstond al snel groot enthousiasme bij de directeur Marjolein Brouwer: "Bij Octantschool Triangel erkennen we de diversiteit in onze samenleving en koesteren we de ruimte voor verschillen. Ook zijn we groot voorstander



TRIANGEL



bleek de gemeente Pijnacker-Nootdorp uitermate positief te staan ten opzichte van het initiatief. Toen was het niet meer de vraag of, maar wanneer en hoe de nieuwe SnS-klas zou kunnen starten.

Zorgvuldige voorbereiding

Allereerst werd beschikbare kennis en praktijkervaring verzameld bij Stichting het gehandicapte kind en andere Samen-naar-Schoolinitiatieven. Opdracht, droom en ambitie konden vlot worden geformuleerd en er werd gestart met de operationele voorbereidingen. Toen bleek al gauw dat geen enkele situatie hetzelfde is. Los van inhoudelijk concept en werkwijze komt er bij een dergelijk initiatief veel kijken, denk bijvoorbeeld aan financiering, juridische vraagstukken en huisvesting. Maarten Pronk, ondersteuningsadviseur van PPO Delfland, is langdurig bij Koen, de ouders en ook Stichting IEP betrokken geweest. Maarten: "Wat ik echt heel mooi vind, is dat het is gelukt dit te realiseren in samenwerking met al die betrokken partijen. Bij concretisering gaan vaak deuren dicht, maar hier bleven ze open. Steeds weer werd gezocht hoe het wel zou kunnen. Geweldig hoe andere organisaties meedachten." Kinderopvangorganisatie Skippy Pepijn bijvoorbeeld maakte interne huisvesting van de SnS-ruimten mogelijk doordat twee reguliere klassen van Triangel bij haar konden intrekken.

Er is ook een zorgvuldig traject gelopen met het team van de Triangel, de MR en de ouders van de reguliere leerlingen. Team en MR werden goed geïnformeerd en meegenomen en werden ook uitgedaagd om mee te denken. In 2023 werden alle ouders geïnformeerd en

werd er een ouderavond georganiseerd voor vragen en antwoorden. Marjolein: "We voorzagen een hoge opkomst vanwege de zorgen die ouders zouden hebben. Het werd ook een hoge opkomst maar om

een geheel andere reden. Ouders waren trots op de school en wat de SnS-klas voor de school, de reguliere leerlingen en de gemeenschap zou kunnen betekenen." Natuurlijk werden ook de leerlingen niet vergeten. Voor

van thuisnabij passend onderwijs. Dit betekent dat we al jaren streven naar het bieden van een geschikte onderwijsplek voor zo veel mogelijk kinderen in Delfgauw en de nabije omgeving. Op deze visie sluit een SnS-klas uitermate goed aan." Enthousiasme werd ook gevonden bij het schoolbestuur Octant. Immers: meer inclusie kan worden bereikt via de weg van integratie van gespecialiseerde expertise binnen reguliere scholen. Het samenwerkingsverband PPO Delfland was al bekend met Koen en werd betrokken bij het zoekproces. Net als het samenwerkingsverband

"Inclusie wordt bereikt via de weg van integratie."



de zomervakantie ging Rianne alle klassen langs met presentatie, uitleg en foto's. Rianne: "Volwassenen dachten dat kinderen het spannend zouden vinden. Maar ik heb ervaren dat de kinderen heel erg open stonden, nieuwsgierig waren, ja zelfs erg betrokken. Acceptatie van kinderen die anders doen en er ook anders uitzien leek geen issue. Want: wat je kent, kun je (leren) waarderen." Uiteindelijk bleek er breed draagvlak aanwezig om een SnS-klas te starten. In de zomervakantie werd een lokaal ingericht en werden de eerste leerlingen geselecteerd. In het schooljaar 2023/24 is de SnS-klas gestart met drie leerlingen, sinds november 2023 zijn dat er zes.

Doelgroep

Het SnS-arrangement is in z'n algemeenheid bedoeld voor kinderen met meervoudige beperkingen (zeer moeilijk lerend) die zonder intensieve begeleiding niet kunnen participeren in het onderwijs. Deze kinderen zitten op het gespecialiseerd onderwijs, dreigen uit te vallen uit het onderwijs, zijn al uitgevallen, of gaan

naar een kinderdagcentrum met ontheffing van leerplicht. De IQ-range loopt globaal van boven de 35 tot 70. Naast de verstandelijke beperking is er sprake van beperkte zelfredzaamheid en een jonge sociaal-emotionele ontwikkeling (SEO). De leerlingen hebben bovendien bijkomende problematiek in de prikkelverwerking, bijvoorbeeld ten gevolge van ASS of syndromale problematiek.

De SnS-klas op de Triangel

Deze specifieke SnS-klas is een plek waar thuisnabij en integratief onderwijs en jeugdzorg geboden wordt aan leerlingen die normaal gesproken gebruik zouden (moeten) maken van (zeer) gespecialiseerd onderwijs. Binnen de SnS-klas wordt nu onderwijs met jeugdzorg geboden aan zes leerlingen tussen de 7 en 14 jaar oud, waarbij primair sprake is van een verstandelijke beperking en ontwikkelingsachterstand. Deze leerlingen komen uit de directe omgeving van Delfgauw; thuisnabijheid, meedoen en bekendheid krijgen in de eigen buurt zijn zéér belangrijke uitgangspunten.

De SnS-klas is een onderwijs-zorgarrangement waar onderwijs en jeugdzorg worden geboden vanuit een multidisciplinair team. Dagelijks zijn een leerkracht, een onderwijsassistent en twee persoonlijk begeleiders gehandicaptenzorg aanwezig in de klas. De kinderen in de klas hebben mogelijkheden om te leren, maar hebben moeite zich te concentreren, een taak te starten en te volbrengen. Ze hebben iemand nodig die hen daarbij intensief traint en ondersteunt. De kinderen krijgen een combinatieaanbod van gespecialiseerd onderwijs op niveau en behandeling en dagbesteding vanuit de jeugdzorg. De school is verantwoordelijk voor de kwaliteit en financiering van het onderwijs. Stichting IEP is verantwoordelijk voor de bekostiging en de kwaliteit van de jeugdzorg. Ook is er wekelijks op één dag een orthopedagoog aanwezig en worden de kinderen wekelijks op school behandeld door een fysiotherapeut op het gebied van sensorische integratie.

"Wat je kent, kun je (leren) waarderen."

De schoolweek

De kinderen zijn – net als de reguliere kinderen – 27,5 uur per week op school. In die uren krijgen ze dagelijks volledige begeleiding en naar vermogen een lesprogramma aangeboden. Voor de groep is een klaslokaal beschikbaar en is een snoezel- en beweegruimte ingericht. De kinderen in de klas hebben behoefte aan voorspelbaarheid en een vast week- en dagritme. De wereld is voor hen moeilijk te overzien en ze hebben behoefte aan begeleiding in wat ze op welk moment kunnen verwachten en wat er andersom van hen wordt verwacht. Er is communicatieve ondersteuning nodig in bijvoorbeeld de vorm van pictogrammen en gebaren. De kinderen hebben baat bij een vast dagritme, deels ook in vakanties. De klas is daarom 46 weken per jaar geopend. Dat is overigens ook heel belangrijk voor de ouders en broertjes en zusjes van deze kinderen, die vaak zwaar belast zijn. In de schoolvakantieweken wordt zo ook mantelzorgontlasting geboden. Tijdens schoolvakanties is er overigens geen onderwijspersoneel aanwezig.

Doordat de SNS-klas is geïntegreerd in een reguliere basisschool, hebben de kinderen contact met de kinde-

ren in de reguliere klassen. Ook worden ze betrokken bij de vieringen en schoolbrede activiteiten. Steeds vaker zijn ook kinderen uit andere klassen aanwezig in de SnS-klas. Gezamenlijke activiteiten, zoals bijvoorbeeld muziek maken, samen bouwen of samen lezen, worden gestimuleerd. In dit contact is er voldoende ondersteuning en toezicht aanwezig om dit succesvol te laten verlopen en om, wanneer nodig, een meer prikkelarme omgeving op te zoeken.

Toelaatbaarheid (instroom)

De leerlingen van de SnS-klas komen zoals gezegd uit de directe omgeving van Delfgauw. Schoolthuisnabijheid is van groot belang. De belangstellingslijst is onderverdeeld in postcodegebieden (drie kringen). Kinderen die het meest schoolnabij wonen, komen als eerste voor plaatsing in aanmerking, op volgorde van getoonde belangstelling. Toelaatbaarheid (schoolbaar en leerbaar) wordt beoordeeld door de ondersteuningsadviseur van SWV PPO Delflanden. Maarten Pronk: "Eigenlijk is het een gelijksoortig proces als bij de tlv-procedure. Ook voor arrangementen moet de toelaatbaarheid getoetst worden; immers niet alle kinderen zijn zomaar plaatsbaar in een dergelijke groep." Maarten gaat dan vooraf observeren en gaat met ouders en school van herkomst in gesprek. Belangrijk, omdat bij overstap naar de SnS-klas een schaars plekje op een gespecialiseerde school of jeugdzorgvoorziening wordt opgegeven.

Voor definitieve plaatsing is daarom voorzien in een proefperiode van zes weken, om te zien of een nieuwe instromer baat heeft bij de SnS-klas en past in de groep. Pas daarna volgt definitieve inschrijving. Maarten: "Het pakt uitermate goed uit dat het samenwerkingsverband gebeurt (in een soort poortwachtersrol) de toelaatbaarheid beoordeelt, mede ook door de koppeling aan financiering. Gescheiden daarvan gaat de school over plaatsbaarheid, inschrijving en het vervolg. Na plaatsing speelt PPO Delflanden op uitvoerend leerlingenniveau geen rol meer, wel blijft de ondersteuningsadviseur betrokken in de commissie van begeleiding."



- **Schoolbaar:** de leerling kan functioneren in (een kleine) groep en omgaan met de minimale eisen van een dagprogramma (wisselende activiteiten gedurende de dag, zowel individueel als in de groep)
- **Leerbaar:** de leerling heeft mogelijkheden om te leren en te ontwikkelen, maar heeft moeite zich te concentreren, een taak te starten en te volbrengen.

Facilitering

Voor leerlingen van de SnS-klas moet een tlv voor gespecialiseerd onderwijs (bekostiging 'hoog') zijn afgegeven door het samenwerkingsverband van herkomst. Naast een tlv is er een passende zorgindicatie nodig vanuit de WLZ of de Jeugdwet. Als alle indicaties zijn afgegeven en een kind door PPO Delfland toelaatbaar wordt geacht, volgt aanmelding en inschrijving bij het schoolbestuur Octant. In aanvulling op de bekostiging als reguliere leerling betaalt het samenwerkingsverband de ondersteuningsbekostiging aan het schoolbestuur. Dat bedrag is beschikbaar omdat de afgegeven tlv's niet worden 'verzilverd' en het samenwerkingsverband voor deze tlv dus geen 'verplichte afdracht' meer aan Bron/Duo hoeft te betalen. Als een leerling vanuit een aangrenzend samenwerkingsverband participeert, verreken PPO Delfland het bedrag van de ondersteuningsbekostiging met het samenwerkingsverband van herkomst. Jeugdhulp en jeugdzorg van Stichting IEP worden bekostigd vanuit de WLZ of de Jeugdwet. Wanneer verpleging of medische zorg nodig is op geplande momenten, wordt onderzocht of dit op school kan worden georganiseerd. Als behandeling door een fysiotherapeut nodig is, moet de zorgverzekeraar daarvoor een indicatie afgeven.

Uitstroom (een zoekproces)

Uitstroom is op dit moment nog een zorg. De SnS-klas is in principe bedoeld voor basisonderwijs tot een leeftijd van 14 jaar. In de regio is er nog geen vergelijkbaar initiatief in het voortgezet onderwijs. Over een mogelijke SnS-vo-klas spreekt Stichting IEP momenteel oriënterend met SWV VO Delfland, met een aantal vo-scholen en de gemeente Delft. Het zou mooi zijn als de kinderen konden doorstromen in een vergelijkbaar geïntegreerd arrangement op een reguliere vo-school. Zolang dit (nog) niet beschikbaar is, is uitstroom naar het vso of een kdc de enige optie. En omdat in de Randstad sprake is van grote wachtlijstproblematiek, adviseert Stichting IEP de ouders om zich hierop vroegtijdig te oriënteren.

Afsluitend

Marjolein zegt over de meerwaarde van deze SnS-klas: "Het blijkt dat kinderen met en zonder beperkingen veel van elkaar leren in wederzijds contact bij activiteiten en het samen buiten spelen. Enorme winst." Rianne vult aan: "Laatst stond ik bij de supermarkt met Koen mijn boodschappen in te laden. Jongens van school reden met steps rondjes op de parkeerplaats. Een van hen sjeesde langs onze auto en riep: 'Hey dat is toch Koen?!' Een ogenblik later stonden ze alle drie enthousiast door het raam naar Koen te zwaaien. Koen keek tevreden terug en ik hoorde hem zacht: 'Hey' mompelen." Rianne is enorm trots dat de SnS-klas onderdeel is van de school, geen speciaal klasje maar een 'gewone' klas als alle andere. Deze kinderen hebben nu een plek, dicht bij huis, waar ze samen met anderen naar school mogen gaan. Bekend maakt bemind en afwijking minder vreemd. Rianne: "Pas geleden was ik met mijn zoon in het zwembad; hoe sommige mensen dan naar hem kijken. Toen besepte ik dat ik op school die blikken

"Steeds weer werd gezocht hoe het wel zou kunnen."

niet meer zie, daarover was ik wel even ontroerd." Marjolein ziet dat de SnS-klas ook grote meerwaarde heeft voor het team. Er is nu veel meer contact en verbinding met specifieke expertise buiten de school, zoals bijvoorbeeld met Visio. Marjolein: "We ervaren dat de omgang met deze kinderen soms puzzels en specifieke vragen oproept, wat al heeft geleid tot extra scholing en training. Volgende maand sluiten leerkrachten uit de onderbouw aan bij een training die we voor de medewerkers van de SnS-klas hebben ingekocht. Zo profiteren en leren we veel van elkaar."

Om al deze redenen zou volgens Marjolein en Rianne elke basisschool eigenlijk 'gewoon' een SnS-klas moeten hebben om meer te integreren met elkaar. Het is Marjolein opgevallen dat bij aanmelding van nieuwe kinderen, ouders in de afgelopen maanden vaker in positieve zin informeren naar de SnS-klas. Die heeft blijkbaar geen afstotende maar een aanzuigende werking.

Websites

Stichting IEP: https://stichtingiep.nl/?page_id=25

School de Triangel: <https://www.triangel-octant.nl/onze-school/samen-naar-schoolklas>

Steunpunt Passend Onderwijs

BMC overzicht SnS: [https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2022/04/](https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2022/04/Verkenning-Samen-naar-School.pdf)

Verkenning-Samen-naar-School.pdf

Praktijkvoorbeelden:

<https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/document/onderwijs-in-samen-naar-school-klassen/>

Kameleon: <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/inspiratie/praktijkvoorbeeld-samen-naar-school-leerzaam-voor-alle-kinderen/>



Auteur: Jos Gerards

Evident Interim Bestuur
hoofdredacteur OO Magazine.